

PYY Luontohelmikohdeperusteluita 2015:

Luontokokonaisuus Pirkkalan kunnassa, Pirkkalan kallioalue Toiviosta Kurikkakalliolle, Pirkanmaan maakunnassa, maanomistaja: suurimmalta osin Pirkkalan kunta

Alueeseen kuuluu Pirkanmaan maakuntakaava2040 selvityksessä mainittu valtakunnallisesti arvokas kallioalue Taaporinvuori-Myllyvuori (kuva liitteenä pdf-muodossa). Peltolammin luonnonsuojelualue-Pärrinmaa-Taaporinvuori on maakunnallisesti tärkeä viheryhteys ja ekologinen yhteys. Alueeseen kuuluu myös Saukonvuori, Huhtavuori, Korvenvuori, Haikanvuori ja Kurikkakallio. Aluetta yhdistävät järvet ja purojen verkosto: Saukkolampi, Iso-Naistenjärvi, Kaitajärvi, Sääksjärvi jne. Korkeuserot ovat suuret. Alueella on kosteikko- ja suoalueita (mm. Pirkkalan suurin suo: Pehkusuo. Aluetta kattaa erittäin suosittu polku- ja latuverkosto. Alueella on myös suuri siirtolohkare (Pirunkivi), jota mennään katsomaan. Iso-Naistenjärven rannassa on laavu. Siellä on pesinyt kaakkuri joka vuosi toistaiseksi. Latuverkostoa ylläpitää Pirkkalan Hiihtäjät ry. (jo yli 50 vuoden ajan) ja sinne on tehty Kurikkakallion luontopolku (Pirkkala Seura ry. Linkki: <http://www.pirkkala-seura.fi/luontopolku/>) ja Pirkkalan luontopolku (Pirkkalan ympäristöyhdistys ry, Linkki: <https://www.sll.fi/yhdistykset/pirkkala/luontopolku.html>). Haikanvuori on Pirkkalan korkein laki ja aiinoa huippu, mikä ei ole ollut koskaan veden peitossa (muinaisrantoja, kolmiomittaustornin paikka). Haikanvuorta on kunta jo vähän haukannut Linnakorven murskausalueena ja teollisuusalueena (katso kuva-albumi).

Alue on luontohelmikohde siksi, että se antaa kolmen kunnan asukkaille (Pirkkala, Tampere, Lempäälä) erittäin tärkeän ekosysteemipalvelun ihmisen sekä henkiselle että fyysiselle terveydelle. Alue on niin lähellä suuria asutustajamia, että useimpien ei tarvitse lähteä sinne autolla. Alue on ollut ja on suosittu retkeilijöille, marjastajille, sienestäjille, hiihtäjille, kuntoilijoille jne. ikiajoista lähtien. Siellä elää uhanalaisia eliölajeja (mm. karhu ainakin kulkee alueen läpi) viimeisimpänä turva- paikkanaan moottoriteiden välissä lähellä ihmistä.

Uhkatekijät: maakuntakaavoitus ja kuntakaavoitus. Alueelle on aikoinaan suunniteltu mm. logistiikkakeskus ja jätteidenpolttolaitos. Ohessa linkki kuviin alueelta. Yhdessä kuvassa näkyy logistiikkakeskussuunnitelma.

Linkki albumiin Pärrinkoskelta Haikanvuorelle

<https://www.flickr.com/photos/27232382@N03/albums>

Albumi sisältää kaksi albumia: Pärriltä Sääksjärvelle ja Taaporilta Linnakorpeen. (kuvat: Jaakko Pitkänen)

Kurikkakallio on erittäin suosittu retkikohde komeine maisemineen Pyhäjärvelle asti kaasuputken linjan vieressä, mutta sitä uhkaa golf-kentän laajennus.

Taaporinvuori-Myllyvuori aluetta uhkaa myös jo luonnosvaiheessa oleva Tampereen kaupungin Pärrinmaan teollisuusalue kaava. Tässä linkki kaavaluonnokseen: <http://www.tampere.fi/cgi-bin/kaava/kaavadoc?8456>

Pärrinmaasta on myös havainnollinen kuva pdf-tiedostona liitteenä.

Samoin maakuntakaavaan piirretty ns. Puskiasten oikaisu eli moottoritie Helsingin moottoritieltä Pirkkalaan Vaasan moottoritiele uhkaa koko aluetta.

PYY: Arvokkaat luontokohteet 2007:

Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet. Tieto perustuu valtakunnalliseen kallioalueiden inventointiin, jonka tavoite on luetteloida ja luokitella arvokkaimmat kohteet.

Aineisto toimii päätöksenteon tukena maa-aineslain ja rakennuslain mukaisia ratkaisuja tehtäessä. Kallioalueet sisältävät sellaisia biologisia, geologisia tai maisemallisia arvoja, joilla on maa-aineslain 7 §:n tarkoittamaa valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta.

Maakuntakaava 2007, arvoluokka 3, ge2

Metsälakikohde: Taaporinvuori-Huhtavuori välinen suo- ja puroalue

PYY: Maakuntakaava2040 muistutus (11.11.2016):

- Taaporinvuoren virkistysalueita uhkaa joka puolelta kaavoitukset. Toteutuessaan työpaikka-alueet ja rakennettavat tiet uhkaisivat suojelualueita niin, että ne menettävät tarkoituksensa kun luonnon monimuotoisuus katoaa.
- Viher- ja ekologinen yhteys kulkee Pärrinmaan ja Peltolammin luonnonsuojelualueiden kautta, jatkuen Myllyvuoren, Saukonvuoren, Huhtavuoren ja Taaporinvuoren kautta edelleen Iso-Naistenjärven, Korvenvuoren ja Haikanvuoren kautta Kurikkakalliolle. Tästä muodostuu viheryhteys idästä länteen. Taaporinvuorelta etelään johtaa virkistysalue ja ekologinen verkosto Pirkkalan rantakaavassa suojeltujen Kaitajärven ja Saunaojan (saunapuron) yli Lempäälän rajan tuolle puolelle. Tämäkin viheryhteys pitäisi piirtää maakuntakaavaan.
- Taaporinvuoren kaakkoinen pieni erillinen työpaikka-alue tulisi poistaa koskien myös Tampereen puoleista osuutta. Alueen rakentaminen tuhoaisi valtakunnallisen merkittävän kallioalueen. Se aiheuttaisi kosteusolosuhteiden ja pienilmaston muutoksen vähentäen monimuotoisuutta ja vaikeuttaisi virkistyskäyttöä.
- Toivion Pirunkivi on virallinen luonnonmuistomerkki ja sen ympäristö on suositua retkeilyaluetta. Huomioitava kaavassa.

Matti Pirhonen, maakuntakaava2040 muistutus (11.11.2016):

Taustaa

Toiviossa sijaitsee valtakunnallisesti arvokas kallioalue Taaporinvuori-Myllyvuori. Viher- ja ekologinen yhteys, joka kulkee Pärrinmaan ja Peltolammin luonnonsuojelualueiden kautta, jatkuen Myllyvuoren, Saukonvuoren, Huhtavuoren ja Taaporinvuoren kautta. Siitä edelleen vyöhyke kulkee Iso-Naistenjärven, Korvenvuoren ja Haikanvuoren kautta Kurikkakalliolle. Tästä muodostuu viheryhteys idästä länteen. Aluetta yhdistää järvien, lampien, lähteiden ja purojen verkosto. Alueen korkeuserot ovat suuret ja vuorien välissä ovat rotko kuten Pyramiininotko. Rotkossa sijaitsee esimerkiksi Saukkolampi. Seutu on luonnoltaan Pirkkalan monimuotoisinta aluetta. Taaporinvuorelta etelään johtaa virkistysalue ja ekologinen verkosto Kaitajärven ja Saunaojan (saunapuron) yli Lempäälän rajan tuolle puolelle. Tämä Pirkkalan puoleinen Kaitajärvi ja Saunapuro on rantakaavalla suojeltu. Taaporinvuoren kaakkoispuolelle on merkitty kaavaehdotukseen työpaikka-alue ilman rajoittavia ehtoja. Taaporinvuoren kalliosuojelualueen ja työpaikka-alueen rajalla kulkisi rautatie tunnelissa. Kaavoitukset uhkaavat virkistysalueita joka puolelta.. Toteutuessaan työpaikka-alueet ja rakennettavat tiet muodostaisivat uhan suojelualueille niin, että ne menettävät merkityksensä ja luonnon monimuotoisuus katoaisi.

KONKREETTISET MUUTOSEHDOTUKSET; ehdotukset kaavaehdotukseen Taaporinvuorta ja edellä lueteltuja lähialueita koskien:

- 1) Poistetaan Taaporinvuoresta kaakkoon katsoen pieni erillinen työpaikka-alue koskien myös Tampereen puoleista osuutta. Alueen rakentaminen tuhoaisi valtakunnallisen merkittävän kallioalueen. Se aiheuttaisi kosteusolosuhteiden muutoksen ja vaikeuttaisi virkistyskäyttöä. Alueella ja sen läheisyydessä on metsälakikohteita, jotka pitäisi tutkia.

- 2) Kaitajärven –Saunapuron suojelualue ulottuu suunnitellulle ehdolliselle työpaikka alueelle. Työpaikka-aluetta tulisi kaventaa, jotta kosteikkoalue ei kärsisi ja ympärille jäisi riittävä suoja-alue.
- 3) Itään Multisiltaan johtava viheryhteys ei ole todellinen. Yhteyttä parantaisi, jos kohdan 1 mukaista TP aluetta ei olisi kaavassa. Rautatien lisäraiteet pitäisi jo suunnitella kaavavaiheessa siten, että viheryhteys olisi olemassa todellisena.
- 4) Epäilen suuresti, että rakennettavaksi kaavailtu rautatietunneli muuttaisi kosteusolosuhteita niin paljon, että valtakunnallinen kalliosuojelualue menettäisi ne monimuotoiset arvonsa, jonka takia sille on myönnetty suojelustatus. Katsomme, että rautatietä lentokentälle ei tarvita, ja se pitäisi poistaa kaavaluonnoksesta.
- 5) TP alueen ja Taaporinvuoren virkistysalueen reunalla on Pirkkalan hienoin siirtolohkare ja suojeltu luonnonmuistomerkki. Se vaatii suoja-alueen. Tämä lienee Pirkkalan parasta retkeilyaluetta. Tämä asia puoltaisi myös työpaikka-alueen poistoa tai ainakin sen pienentämistä.
- 6) Peltolammilta Kurikkakalliolle asti on jopa maakunnallisesti merkittävä polku ja latuverkosto. Kaavassa tulisi jo määritellä, että ne säilyisivät katkeamatta.
- 7) Iso-Naistenjärven ja Pehkusuo suojelualue:
Taustaa: Iso-Naistenjärvi ja Pehkusuo sijaitsevat korkeiden mäkien ympäröimässä laaksossa. Sinne eivät kantaudu nykyisen moottoritien äänet. Nyt näyttäisi siltä, että uusi moottoritelinjaus kulkisi lähimmillään n. 150 m päässä suojelualueesta.

TÄYDENNYSEHDOTUS: Pyydän, että mikäli tie rakennetaan, huolehdittaisiin linjauksen haittavaikutusten minimoinnista jo osittain kaavoituksesta alkaen. Maksimi melutaso (desibeli) tulee olla suojelualueelle määritellyn maksimitason alittava. Tielinjaus ei muutenkaan saa vahingoittaa niitä luontoarvoja, joiden vuoksi suojelustatus on annettu

Matti Pirhonen: Pirkkalainen -lehdessä viikon vieraana joulukuu 2015:

Pirkkalan kallioalueet luontohelmeksi?

Pirkanmaan liiton maakuntakaavaluonnos vuodelle 2040 on tulossa kevättalvella ehdotusvaiheeseen. Toivion alueeseen rajoittuva Tampereen Pärrinmaan asemakaavan ehdotusvaihe odottaa edelleen jatkokäsittelyä. Pirkkalan kunta käynnisti Toivion osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

Mikäli maakuntakaavaluonnos ja Pärrinmaan teollisuusasemakaava toteutuvat esitetyissä muodoissaan, olisi tulos merkittävä heikennys Toivion seudun luontoon, ulkoiluun, virkistyskäyttöön ja asukkaiden hyvinvointiin. Seudun luonnon keskeisin osa on Myllyvuoren – Saukonvuoren – Taaporinvuoren valtakunnallisesti merkittäväksi luokiteltu kallioalue. Maasto jyrkkine kallioineen, rotkoineen, pienvesineen on Pirkkalan monimuotoisinta luontoa ja toimii ekologisenä verkkona. Vuorialue jatkuu länteen suojellun Iso-Naistenjärven kautta Haikanvuorelle ja Kurikkakalliolle. Etelästä Lempäälän rajalta pohjoiseen Toivion länsipuolella kulkee metsävyöhyke (kaavassa MK-alueita). Se on tärkeä osa ekologista verkostoa, jolla on tehtävä merkittävänä ulkoilu- ja retkeilyalueena. Toivion tienoilla yhtenäinen polku- ja latuverkosto palvelee laajaa käyttäjäkuntaa Pirkkalassa, Tampereella ja Lempäälässä.

Uhkana on nyt Toivion kalliosuojelualueen ympäröivät kaavoitushankkeet idässä ja etelässä. Alue on menettämässä monimuotoiset luontoarvonsa, joiden vuoksi tämä on suojeltu. Myös ekologinen yhteys Tampereen puoleiseen Peltolampi - Pärrinkosken luonnonsuojelualueeseen katkeaisi. Seutu jäisi eristetyksi palaseksi rakennettavan ympäristön, rauta- ja maanteiden saartamaksi.

Kuljun Puskiäisistä kaavailtu moottoritien oikaisu kulkisi Kurikkakallion ja Haikanvuoren välistä jakaen aluetta entisestään. Haikanvuori ja Kurikkakallio on merkitty maakuntakaavaluonnokseen työpaikka-alueeksi. Pirkkalan korkein vuori ja mahtavat näköalapaikat ovat vaarassa kadota kartalta ikuisiksi ajoiksi. Toivion länsipuolen MK-alueelle on merkitty kiviainesten ottoalueita. Asia on täysin ristiriitainen ekologisen verkoston ja ulkoilutarpeiden kanssa.

Toivion osayleiskaavan laadinnassa tulisi huomioida, että melko yhtenäiset metsäalueet kallioineen eivät pirstoutuisi, ja ekologinen verkosto sekä viheryhteydet säilyisivät todellisina eri ilmansuuntiin. Yhteistyö Pirkkalan kunnan ja Tampereen kaupungin kanssa on avainasemassa, jotta luontokokonaisuudet ja yhtenäiset virkistysalueet säilyvät. Kaavoituksessa pitäisi huomioida rantakaavalla suojellut alueet Iso-Naistenjärvi ja Saunapuro Kaitalan alueella. Lisäksi metsälain suojaamat kohteet olisi syytä korjata. Kaavoitusten lähtökohtina ovat valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet. Niiden mukaan ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta merkittävät luontoalueet on huomioitava ja alueita ei tarpeettomasti saa pilkkoa. Käyttötavoitteet kehottavat hyödyntämään olemassa olevia rakenteita. Niinpä moottoritien oikaisu vältettäisiin rakentamalla lisäkaistoja entisiin väyliin. Liikennemäärän kehitys ja talous huomioiden uusi moottoritie on utopistista. Maakuntakaavaluonnoksen mallit perustuvat ylimitoitettuun, keskitettyyn väestön ja liikenteen kasvuun. Alueiden ristiriitaiset merkinnät eivät saa siirtyä yleis- ja asemakaavoihin.

Suomen Luonnonsuojeluliitto on etsimässä valtiollisen itsenäisyytemme satavuotisjuhlan kunniaksi Suomen sataa luontohelmeä, joita uhkaa tuhoutuminen. On mielenkiintoista, tulevatko Pirkkalan kallioalueet helmien joukkoon. Kestävä kehitys on Pirkkalan kunnan strategian ytimessä. Jättäkäämme luonto monimuotoisena lapsillemme.

Matti Pirhonen